
Schein Gábor

(MEGY KI BELŐLE)

A kőkerítés mögött állt egy nagy, kétemeletes ház. Valaki azt mondta, hogy malom, de nem az volt, és sosem sikerült megtudni, valójában mit csinálnak benne. Szűk ablakaiban nem látszott semmi mozgás. Az ajtót eltakarta a kőfal, amely előtt belül keskeny árok húzódott, oda mindig begurult a labda. Akkoriban fűzős labdával játszottak. Disznóbőrből készült, és hogy könnyen ki lehessen venni a belsőt, fűzővel kellett megkötni: öröm volt hallgatni, ahogy buffogott a döngölt salakon, de ha beleesett néhányszor a pocsolába, úgy teleszívta magát, hogy egy pillanatra megszedült, aki belefejtelt. A kőfal tetején konzolok alá szögesdrót volt feszítve. A drót a melegben megereszkedett, nem volt nehéz átbújni alatta, de ahogy az ember áthúzta a lábát, miközben a túloldalon kapaszkodott a töredezett, éles perembe, így is gyakran összevissza karcolta magát. A fiúk között ott volt a suszter fia is. Az apjának a főutcán volt a műhelye, ha kifeslett a labda, ő varrta meg, a térde közé fogta, mint egy sarkalni való cipőt, horgas tűvel áthúzta a szálat a bőrön, és minden öltés után csomózott egyet. Szerettem a suszteráj savanyú bórszagát. Mikor beléptem, a suszter föl se pillantva mindig odakurjantotta, hogy na mi újság, focista. Később, amikor a főutcát a Vértanúk terétől a templomig befedték virággal, és a templom előtti téren fehér meg piros tulipánból és levelekből kirakták a Kossuth-címert, köré pedig margarétából odaírták, hogy „PAX”, „VIRRAD!”, a suszter a műhely ajtajában állítólag azt mondta egy régi kuncsaftjának, hogy ha ezek ezentúl virágszőnyegen akarnak járni, ő akár be is csukhat. Akkor ezt a virradatot még senki nem vette olyan komolyan. Délután kimentünk focizni, át a kőfalon, a szögesdrót alatt, de egy gólnál a kapunak odatett állvány sarokvasán fennakadt a labda. Máskor üvöltöttünk volna, hogy „gól”, most csak álltunk, és hallgattuk, ahogy a levegő hosszú sziszegéssel megy ki belőle.

(RETUS)

Előfordul, hogy régi nyomatról, könyvből kell egy-egy rajzot, címet vagy szöveget sokszorosítani. Ilyenkor helyes, ha előbb nagyított papírmásolatot készítünk, ezt kínai tussal átrajzoljuk, majd Farmer-féle gyengítővel a másolatot kifehéritve megkapjuk a rajzot, mert a papíron a tusrajz élesen megmarad. Megtörténik, hogy olyan nem megfelelően

fényképezhető eredetiről kell klisé csinálnunk, amelyen javítani, retusálni nem szabad. Erről is nagyított papírmásolatot készítünk, a sötét árnyalatokat világosíthatjuk gyengítő és középerősségű hajecset segítségével, de mindig tartsunk kéznél nedves szarvasbőrt vagy vattacsomót, hogy szükség esetén felitathassuk a gyengítőt a másolatról. A másolatot ezután felkasírozzuk, mert így könnyebb javítani. Nyugtalan hatású részeket gondosan kikevert szürke vagy fehér festékkel fedünk le. Kitűnő eredményt érhetünk el festékszóró pisztollyal. Igaz, hogy ez körülményes. Celluloidlapokból éles késsel és metszővel pontosan kivágjuk az egyes képrészeket, súlyokkal rögzítjük őket, és a javítandó helyeket a szükséges átmenetek szerint fújtatjuk. Ha sok a levegős háttér, a főábra fedésére sablont készítünk. Ezt jól alkalmazhatjuk a finom átmenetek, felhőrészek kiemelésére. Ez a módszer nagy kezűgyességet, türelmet, rajzkészséget igényel. Még gondosabban kell eljárunk arcképek javításánál, arcrészek, szemek árnyékolásánál, hogy az arckép karaktere, hasonlósága megmaradjon. Hajhullámok, ruharáncok, redők plasztikus átmenete szórópisztollyal szépen megoldható. Feltéve, hogy témánk megengedi, a negatívról gyengén fedett diapozitívtól készítve akár domborhatást is elérhetünk, ha száradás után a két képet egymásra helyezzük, és az ízlés határai között egy kicsit eltoljuk őket egymáson.

(ÜTNI KEZDTE)

Tibikét nem lehetett lebeszélni, hogy ha meghallja az utcában a kukásautó szuszogását, ne rohanjon oda az óra közepén az ablakhoz, és ne kezdjen brümmögni, sikongatni, tapsikolni annak a böhöm IFA-nak. Tibike ugyanis hallani sem akart arról, hogy nem lehet belőle kukásautó. Amikor bújócskáztunk, és mások a hunyó háta mögött bekúsztak a padok vagy a tanári asztal alá, ő befeküdt a terem sarkában álló szemetesládába, magára húzta a tetejét, és ha elfeledkeztünk róla, akár egész órán képes volt ott gubbasztani, boldogságában nem vette észre, hogy véget ért a játék. Azokból az évekből igazán csak ő maradt meg. Mint amikor az ember feltesz egy réges-régen nem hallgatott bakelitlemezt, és rájön, hogy nem a zene a fontos, hanem a csörgés, a sercegés, mintha valaki enné a lemezt, mintha évekig be lett volna zárva a hegedűk zakatolása mögé, és most minden erejét összeszedve megpróbálná kirágni magát. Tibikének az volt a kedvenc mutatványa, hogy a kitépett könyvlapokat összegyűrve betömte a szájába, a nyelvével gombóccá gyúrta őket, rágta, forgatta és végül lenyelte, egy-egy szünetben akár négyet is: mentek bele a könyvlapok, a cinegemese, a szöveges példák, hogy hány kisdobos és hogy hány nap alatt, olyan volt, mint egy két lábon

járó kukásautó, mentek bele azok az évek. A kukákból Tibike mindenféle muslincákat és legyeket fogdosott össze, gyufaskatulyába zárta őket, a legyek majd megőrültek a kis fiókban, és a legváratlanabb pillanatokban szétengedte őket a lányok ruhájába. Azok sikoltoztak, csapkodták a hátukat, Tibike meg röhögött. Röhögése olyan volt, mintha a torkán akadt volna egy falat, rázkódott a válla, sípolt és ugatott, aztán az egész valami éppen csak átszűrő, fenyegető sziszegéssé, sercegéssé változott, és ütni kezdte a fejét egy könyvvel.

Hadas Miklós

KIS TRAKTÁTUS LOVAKRÓL ÉS EMBEREKRŐL

Adalékok a modern férfiasság kialakulásának vizsgálatához

Az alábbi szöveg részlet **SPORT ÉS FÉRFIASSÁG** munkacímű készülő könyvem első részéből. A könyv kiinduló kérdése: vajon mivel magyarázható, hogy a kommunizmus bukásáig Magyarország – népességének számához mérten – a három legsikeresebb nemzet közé tartozott a modern sportmozgalom történetében? A kérdésre nem csupán a nagypolitika és a sport kapcsolatának tanulmányozása révén próbálok meg válaszolni, hanem a társadalmi diszpozíciók, vagyis az egyes csoportok nem tudatos viselkedési késztetéseinek, tartós beállítódásainak több évszázados alakulását is figyelembe véve. Vizsgálódásaim segítségével a férfiasság történelmi alakváltozásainak fölvezetésére is kísérletet teszek. Az itt közölt fejezet rész fő tézise szerint a XIX. század első felében a férfiszexuális új irányokba kanalizálódnak: az ellenség elpusztítására törekvő agresszív harc helyébe az ellenféllel szelídülő másikkal folytatott civilizált versengés lép.

1. „A gyakori vadászat közt a nemes vad száma gonoszul lepadna, ha Wesselényi találós esze ennek ügyes óvszerét nem találja. Vadászatán némi kivételeket tűzött ki, mellyeknek mindenki hódolt. Csak gímszarvas, bak őz, vadkan és hím császármadár: ezek is kiválólág vont csöböl, egyes golyóval valának lőhetőek. Szarvas és őz-tehén, vaddisznó-eme és tyúk kivétel alatt álltak. Innen magyarázható, hogy Zsibón a nemes vad száma a gyakori népes vadászatok mellett sem csökkent. A zsbói 27 ezer hold őserdők másfél századi szoros tilalmazás után az egy medvétől kívül más vadban bővelkednek. Egy-egy négy napos vadászaton rendszeren körülbelül 1-2 gímszarvas, 4-5 bak őz, 1-2 farkas, 14-16 róka, 50-60 nyúl, néhány vadmacska, fogoly és császármadár esett. [...] Fellengő lelkülete a csekélyebb tárgyat kevés figyelemre méltatta. Vadásznaplójában is csak a nagy és nemes vadat jegyezte fel, az aprót fitymálta; de később megbánta mulasztását, mert bámulatos mennyiséget mutatott volna fel. Egyebek közt gr. Kollonicsnak pozsonymegyei körvadászatán egy napon 105 darab nyulat lőtt. Többet mint erdélyi vadásztársainak egy része egész életükben. Az általa lőtt nemes és nagy vadak száma is tetemes, 46 farkas,